

Verlengde Hoogseweg Lansingerland Pijnacker-Nootdorp

natuurtoets

15 augustus 2017

- tekst	dr. A.J.M. Schenkeveld
- productie	bureau Schenkeveld Visstraat 1, 4101 AC Culemborg Telefoon: 0345- 534245, Mobiel: 06-28307831 Email: bramschenkeveld@ziggo.nl
- opdrachtgever	Gemeente Lansingerland
- contactpersoon	Lydia Voogelaar van de gemeente Lansingerland

inhoudsopgave

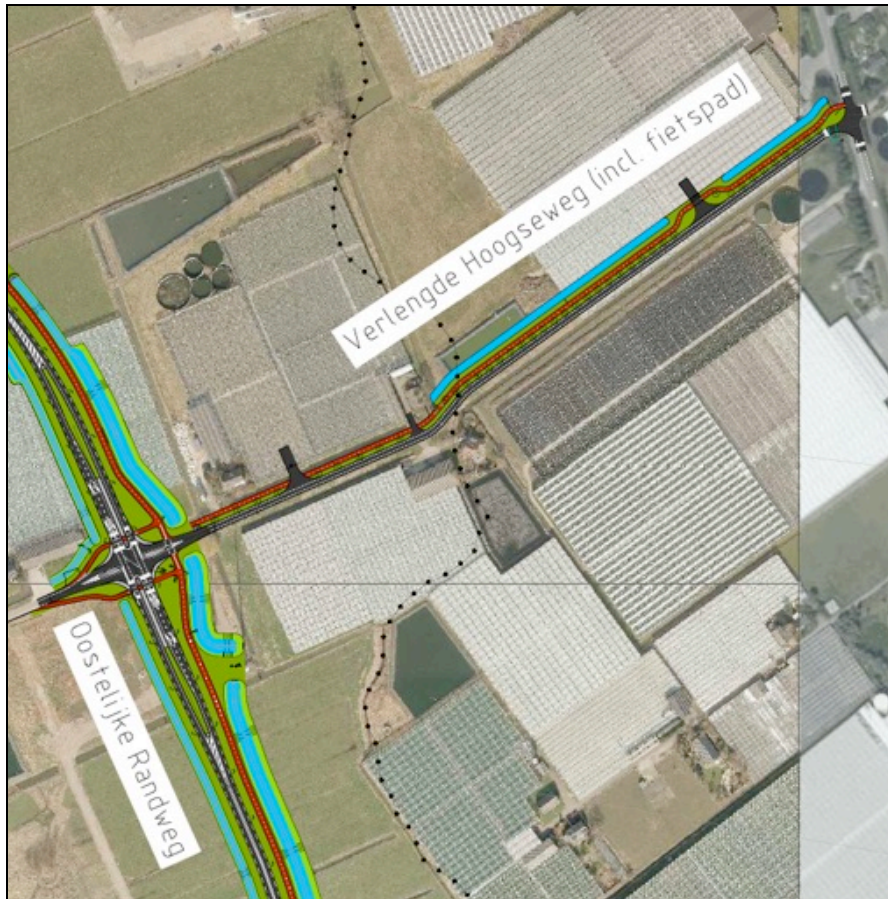
1	Inleiding.....	3
2	Methode.....	4
3	Gebiedsbeschrijving	4
4	Beschermde soorten	5
5	Ingrep	6
	Initiatief	6
	Effecten	6
	Natuurtoets.....	7
6	Conclusie.....	7

1 Inleiding

Initiatief

Ten behoeve van de aansluiting van de Kleihoogt op de nieuwe randweg ten oosten van Pijnacker wordt de Hoogseweg verlengd. Deze nieuwe weg ligt op het grondgebied van de gemeente Pijnacker-Nootdorp en Lansingerland. Hiervoor wordt nu door de gemeente Lansingerland een bestemmingsplan opgesteld. De gemeente Pijnacker-Nootdorp heeft de Oostelijke randweg inclusief aansluitingen wel al in een nieuw bestemmingsplan (2013) vastgelegd, maar doorloopt nog wel het traject van de omgevingsvergunningen ten behoeve van de bomenkap, grondverzet en eigenlijke aanleg.

Figuur 1 toont de ligging van de Verlengde Hoogseweg.

figuur 1: ligging Verlengde Hoogseweg en gemeentegrens

Juridisch en planologisch kader

Volgens de huidige wetgeving moet elke ruimtelijke ingreep getoetst worden aan voorheen de Flora- en faunawet (F&f-wet), de Natuurbeschermingswet en overig relevant natuurbeleid. Sedert 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming van kracht. Deze vervangt de Flora- en Faunawet en de Natuurbeschermingswet.

Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming regelt sedert 1 januari 2017 de bescherming van waardevolle natuur. Ze vervangt de oude Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet en de Boswet. In de wet zijn artikelen opgenomen ter bescherming van soorten (hoofdstuk 3), gebieden (hoofdstuk 2) en houtopstanden (hoofdstuk 4). Bij een ruimtelijke ingreep moet voor handelingen met schadelijke gevolgen voor Natura 2000-gebieden of waarbij verbodsbepalingen worden overtreden betreffende soorten Vogelrichtlijn, soorten Habitatrichtlijn of andere nationaal beschermde planten- en diersoorten bij de provincie een ontheffing worden aangevraagd. De onderzoeksplicht rust bij de initiatiefnemer. Het is de gewoonte om voorafgaand aan een uitgebreide beoordeling te onderzoeken of er met betrekking tot het initiatief überhaupt broed- en winter vogels, andere planten-, diersoorten en habitattypen, waarvoor de nieuwe wet is bedoeld in het geding zijn. Dit verslag is de weergave van een dergelijk verkennend onderzoek ook wel quick scan of voortoets genoemd. Een dergelijke voortoets wordt ook uitgevoerd voor projecten, die buiten de eigenlijke begrenzing van een Natura 2000-gebied liggen, maar wier effecten zich mogelijk wel doen gelden op de verderop gelegen natuurwaarden ('externe werking').

EHS of NNN

Inmiddels is de begrenzing van de Ecologische Hoofdstructuur van Nederland (EHS) zo goed als afgerond. Na de herijking in 2011

en de naamsverandering in 2014 in Natuurnetwerk Nederland (NNN) ligt het in de bedoeling alle begrensde kavels voor 2027 te verwerven en in te richten en te beheren als beschermd natuurgebied. De verwerving gebeurt voornamelijk op vrijwillige basis. Voor gebieden in de EHS geldt het nee, tenzij...principe. Ingrepen hierin kunnen alleen doorgang vinden, als er geen alternatieven zijn en het initiatief van groot openbaar belang is. Het nee, tenzij-beleid is een getrapte benadering. De basis voor deze stappenbenadering is een goede beschrijving van de in het gebied voorkomende wezenlijke kenmerken en waarden. Uit onderzoek moet vervolgens blijken of deze wezenlijke waarden en kenmerken significante schade ondervinden door de ingreep.

Het plangebied is geen onderdeel van Natura 2000 of van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) voorheen ecologische hoofdstructuur van Nederland (EHS), zodat beleid en wetgeving op het gebied van gebiedsbescherming hier niet relevant zijn.

Probleemstelling

In deze notitie wordt onderzocht in hoeverre de aanleg van de nieuwe weg inclusief fietspad en bermstrook in strijd zijn met de verbodsbepalingen van de Wet Natuurbescherming en of er diensgevolge ontheffing van de verbodsbepalingen op het gebied van soortbescherming (hoofdstuk 3) moet worden aangevraagd. Toetsing aan de bepalingen op het gebied van gebiedsbescherming (hoofdstuk 2) en houtopstanden (hoofdstuk 4) is niet aan de orde. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is Meijendel & Berkenbosch op meer dan 10 km naar het noordwesten. Verder is er hier geen sprake van houtopstanden in de zin van de Wet natuurbescherming.

Toetsing aan de Verordening Ruimte Zuid-Holland (2014 en herzien in 2016) is niet aan de orde, omdat in artikel 2.3.2 lid 1 uitdrukkelijk wordt vermeld dat alleen toetsing van bestemmingswijziging binnen de begrenzing van het NNN verplicht is. Hier geldt geen externe werking.

N.b. Er staan in het plangebied enkele forse bomen, die gekapt worden. Hiervoor is wel een omgevingsvergunning nodig (Bomenverordening Lansingerland 2012). De bomen staan niet op de lijst van beschermwaardige bomen Berkel-Rodenrijs.

2 Methode

D.d. 7 juni 2017 is het plangebied bezocht op zoek naar (sporen van) wilde planten en dieren met een beschermde status. De sloten en overig water zijn met een schepnet afgezocht naar amfibieën en vissen. Daarnaast is in de literatuur en via internet gezocht naar gegevens over de verspreiding van bijzondere soorten in de (wijde) omgeving.

3 Gebiedsbeschrijving

Het plangebied ligt op de grens van de Oude of Hooge Polder van Pijnacker en de Voorafschse Polder van Berkel. De Strikkade vormde de grens. De gronden waren tot aan de zestiger jaren van de vorige eeuw in gebruik als grasland ten behoeve van de melkveehouderij. De boerderijen zoals Bijdorp en Kerkzicht lagen aan de randen van de polder. Na de Tweede Wereldoorlog vestigden zich steeds meer tuinders met kassen en werd het gebied verder ontsloten. Het voormalig tuindersbedrijf ter plekke van de nieuwe weg en ook de Hoogseweg zelf zijn begin tachtiger jaren gevestigd en aangelegd. Inmiddels zijn de kassen en het waterbassin verwijderd en is het land weer omgevormd naar grasland. De woning en de bedrijfsgebouwen zijn blijven staan. Op het bouwperceel ligt ook nog een grote tank en staat erfbeplanting met twee grote populieren.

schuur, tank en erfbeplanting aan de Kleihoogt 53

tracé Verlengde Hoogseweg

De polders hebben verschillende peilen. In het plangebied heeft het zuidwestelijk deel een peil van -2,95/-2,95 m NAP (wp/zp), het noordwestelijk deel -3,15/-3,35 m NAP (wp/zp) en het oostelijk deel -3,38/-3,38 m NAP (wp/zp). De sloten zijn al dan niet beschoeid met houten planken. Er is een dikke modderlaag.

4 Beschermde soorten

Flora en vegetatie

Het vegetatietype van het grasland, waar de weg komt te liggen betreft de Rompgemeenschap van Ruw beemdgras en Engels raaigras (12RG01)¹ en is soortenarm. Het grasland wordt matig intensief bemest, gehooit en nabeweid met schapen. Engels raaigras en Grote vossenstaart domineren. Andere soorten zijn Gestreepte witbol, Kruipende boterbloem, Paardenbloem, Pinksterbloem, Rood zwenkgras, Ruw beemdgras, Vogelmuur, Witte klaver.

De grazige vegetatie van de bermen van de Kleihoogt en Hoogseweg betreft de Rompgemeenschap met Fluitenkruid (16RG11). Karakteristiek is de soortencombinatie Fluitenkruid, Grote vossenstaart, Kropaar, Gewone berenklauw en Frans raaigras. Andere soorten zijn Engels raaigras, Rietgras, Veld- en Ruw beemdgras, Scherpe boterbloem, Kluwen- en Krulzuring, Smeerwortel en Rode klaver.

In en aan de sloten staan/drijven Draadalg, Gewoon sterrenkroos, Grote lisdodde, Heen, Klein kroos, Liesgras, Veenwortel. De soortencombinatie duidt op hypertroof water en enige brakke kwel.

De meer opgaande kruidachtige vegetatie langs en in de erfbeplanting is te typeren als de Zevenblad-associatie (33Aa5). Naast de naamgevende soort zijn Akkerkool, Braam, Eenstijlige meidoorn, Fluitenkruid, Framboos, Gewone es, Gewone vlier, Grote brandnetel, Haagwinde, Hazelaar, Hondsdraf, Kleine veldkers, Kleefkruid, Klimop, Ridderzuring, Rode kornoelje, Ruw beemdgras, Ruwe berk, Speenkruid en Vogelkers karakteristiek.

Berm, sloot en erfbeplanting aan de Kleihoogt

Draadalg en Heen in de sloot

Broedvogels

D.d. 7 juni 2017 werden in het plangebied en directe omgeving de volgende beschermde vogelsoorten waargenomen: Blauwe reiger, Gierzwaluw, Ekster, Grauwe gans, Houtduif, Kauw, Kievit, Kleine mantelmeeuw, Kokmeeuw, Meerkooet, Merel, Scholekster, Spreeuw, Stormmeeuw, Wilde eend, Witte kwikstaart, Zwarte kraai.

De meeste hiervan gebruiken het plangebied alleen om te pleisteren en te foerageren. Mogelijke broedvogels zijn Houtduif (in de populier of berk), Merel (in de struiken van de erfbeplanting), Meerkooet (in de sloot), Wilde eend (in de kant van de onbeschoeide sloot). Er zijn geen nesten aangetroffen.

Alle vogelsoorten zijn als broedvogel beschermd.

Van geen van de mogelijke broedvogelsoorten zijn de nestelplaatsen ook buiten het broedseizoen beschermd.

¹ Schaminee, J. e.a., 1995-1999: De vegetatie van Nederland, deel I-V; Opulus Press, Leiden.

Zoogdieren

Er zijn in het plangebied alleen sporen van Mol, Haas, Bruine rat, Veldmuis, Woelrat waargenomen. Deze soorten zijn niet of nationaal beschermd. Voor de betreffende nationaal beschermde soorten geldt in de provincie Zuid-Holland een vrijstelling bij ruimtelijke ingrepen.

In het verleden zijn in het plangebied en wijde omgeving alleen Gewone en Ruige dwergvleermuis aangetroffen². Beide soorten zijn alleen incidenteel foeragerend waargenomen. Vleermuizen zijn beschermd volgens de Habitatrichtlijn.

Amfibieën, reptielen en vissen

D.d. 13 april 2017 is met het schepnet alleen Tiendoornige stekelbaars gevangen. Deze vissoort is niet beschermd.

Eerder zijn in het plangebied en wijde omgeving Bastaardkikker, Bruine kikker, Gewone pad, Grote groene kikker, Kleine modderkruiper en Kleine watersalamander waargenomen³. Deze soorten zijn nationaal beschermd.

Ongewervelde dieren

D.d. 7 juni 2017 is alleen Kleine vos en Klein koolwitje gezien.

Er zijn geen waarnemingen van bijzondere of beschermde ongewervelde dieren in het plangebied en omgeving bekend⁴.

Conclusie

Het plangebied heeft nauwelijks natuurwaarden. Deze concentreren zich in de erfbeplanting aan de uiterste oostzijde. Hier groeien enkele karakteristieke kleibosplanten als Speenkruid, Vogelkers en nestelt Merel. De betekenis van het plangebied als foerageer- en pleisterplek van wintervogels zoals Grauwe gans, Kolgans, Kievit en Wulp is gering.

Ook de betekenis van het plangebied voor vleermuizen is niet groot. Deze vliegen en foerageren alleen langs de beplante wegen zoals het westelijk deel van de Hoogseweg en het Kleihoogt.

5 Ingreep

Initiatief

De voorgestelde ruimtelijke ingreep betreft de aanleg van een weg met apart fietspad tussen de nieuwe Oostelijke randweg en het Kleihoogt (zie figuur 1).

Effecten

De belangrijkste ecologische gevolgen van het initiatief hangen samen met het opruimen van de beplanting (1), het dempen van een sloottraject (2), het grondverzet (3), de wegaanleg (3), de herinrichting van de buitenruimte (5) en het nieuwe gebruik (6).

Ad 1) Bij de aansluiting op het Kleihoogt wordt ca. 150 m² beplanting verwijderd. Deze bestaat uit 2 Canadese populieren met een diameter van 90 cm, 1 Ruwe berk met een diameter van 25 cm en diverse struiken (zie hierboven).

In de te verwijderen bomen en struiken nestelen in het voorjaar vogels als Merel, Houtduif. De beplanting moet daarom buiten het broedseizoen van deze vogels (15 maart – 15 juli) worden weggehaald of in het broedseizoen eerst gecontroleerd worden op de aanwezigheid van nestelende vogels.

N.b. De Treurwilg bij de aansluiting op de Oostelijke randweg blijft staan.

Ad 2) Bij de aansluiting op het Kleihoogt wordt over een lengte van ca. 20 m twee duikers geplaatst en ca. 10 m sloot gedempt. Dit sloottraject is op dit moment smal, ondiep, beschaduwd en met een dikke modderlaag. Ze herbergt weinig leven. Voorafgaand aan het dempen worden het traject met platen afgezet en met een schepnet leeg gevist. Eventueel aanwezige amfibieën en vissen worden aan de andere zijde van de plaat teruggezet.

² Mostert, K. en B.Schenkeveld, 2011: Natuuronderzoek Bestemmingsplannen Oostland-Pijnacker en Oostland-Berkel; bureau Schenkeveld, Culemborg.

³ Mostert, K. en B.Schenkeveld, 2011: Natuuronderzoek Bestemmingsplannen Oostland-Pijnacker en Oostland-Berkel; bureau Schenkeveld, Culemborg.

⁴ Mostert, K. en B.Schenkeveld, 2011: Natuuronderzoek Bestemmingsplannen Oostland-Pijnacker en Oostland-Berkel; bureau Schenkeveld, Culemborg.

- Ad 3) Bij het grondverzet voor de nieuwe infrastructuur inclusief ontwateringsloot worden alleen algemeen beschermde soorten als Bruine kikker, Mol en Veldmuis verstoord of gedood. Voor dergelijke soorten geldt in de provincie Zuid-Holland een vrijstelling. Vanuit de eveneens in de wet opgenomen zorgplicht worden de dieren wel eerst verjaagd of weggevangen en elders uitgezet.
- Ad 4) Tijdens de wegwerkzaamheden treedt door lawaai, bouwlampen en trilling verstoring van de natuur in de omgeving op. De omvang hiervan reikt niet tot beschermd natuurgebied. Er treedt alleen verstoring van de in het grasland verblijvende water-/wintervogels op. Dit effect is tijdelijk en heeft geen gevolgen voor de gunstige staat van instandhouding van Kievit, Grauwe gans en dergelijke.
- Ad 5) Landbouwgrond wordt omgezet naar asfalt, berm en water. Ten behoeve van de biodiversiteit wordt voorgesteld de sloot niet te beschoeien en bomen van autochtone herkomst te planten in de bermen. Mogelijke soorten zijn Gewone es, Gewone esdoorn, Gladde iep, Zoete kers, Zomereik, Zomerlinde.
- Ad 6) De bestemmingverandering betekent een toename van de verstoring door (auto)bewegingen, licht, geluid en trilling. Deze reiken dus niet tot beschermd natuurgebied, maar hebben wel gevolgen voor enigszins verstoringsgevoelige soorten als Grauwe gans en Kievit. Voor ganzen, zwanen en andere watervogels verdwijnt er foerageer- en pleistergelegenheid vanwege de verstoring. Dit effect treedt alleen op aan de noordelijke rand en heeft een breedte van enkele tientallen meters.

Bovengenoemde gevolgen worden hieronder aan de Wet natuurbescherming getoetst. Dit betreft alleen de bepalingen ter bescherming van soorten (hoofdstuk 3). Omdat het plangebied niet in de EHS ligt is Verordening Ruimte Zuid-Holland (2016) niet van belang.

Natuurtoets

Wet natuurbescherming (2016), Soorten (Artikelen 3.1-3.41)

Voor de nationaal (onder paragraaf 3.3) beschermde soorten, die mogelijk geschaad worden zoals Mol en Bruine kikker geldt in de provincie Zuid-Holland bij ruimtelijke ingrepen vrijstelling.

6 Conclusie

Bij de aanleg van de Verlengde Hoogseweg worden geen verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming overtreden. Voorwaarde is dat de erfbeplanting buiten het broedseizoen wordt weggehaald. Verder wordt aanbevolen de nieuwe sloot niet te beschoeien en bomen in de bermen van de weg te planten. Tenslotte wordt vanuit de zorgplicht gevraagd bij het grondverzet inclusief slootdemping rekening te houden met aanwezige dieren als Bruine kikker, Kleine modderkruiper en Veldmuis door deze voorafgaand aan de werkzaamheden weg te vangen en weg te houden.